

Bevægelsesfrihed. Som jeg før sagde, ere Lovforslagets Bestemmelser ikke møntede paa Foreninger, der have solidarisk Ansvar, men paa dem, der have begrænset Ansvar, og disse sidste ligne jo noget Aktieselskaber. De kunne være af forskellig Art, Handelsforeninger, Indkøbsforeninger o. s. v., og netop overfor dem har man ment at have Brug for Bestemmelserne. Ifølge Forslaget skulle de Foreninger, der virke, naar dette Lovforslag bliver til Lov, have Lov til at fortsætte deres Virksomhed indenfor de samme Rammer, som de havde, da de bleve stiftede, men forandre de deres Virksomhed, saa at der indtræder begrænset Ansvar, komme de ind under Loven.

Jeg har egentlig ikke meget at føje til, hvad der er sagt, men jeg skal kun, som jeg begyndte med at sige, anmode om, at man tager paa Forslaget med skaansom Haand. Andelsvirksomheden har været saa betydelig og vil, haaber jeg, fremdeles være det, at det vilde være en stor Ulykke, om man lagde sig paa tværs deraf. Men paa den anden Side anser jeg det for rigtigt, at der træffes Bestemmelser overfor de mindre sunde for ikke at sige usunde Foretagender. Jeg kan derfor ikke samstemme i, at man skulde søge at spænde Ben for Lovforslaget i dets Helhed. Jeg haaber, at Lovforslaget kan ændres saaledes, at det ikke bliver til Skade, men at det kun styrker og gavner de sunde og gode Foretagender.

Sonne: Jeg fæstede mig med Interesse ved, at den højtærede Indenrigsminister ogsaa ved denne Lejlighed erkendte, at der ikke foreligger noget, der særlig skulde paakræve en Lov for Andelsforeningerne. Men som fremhævet fra flere Sider er det anerkendt, at en Aktielovgivning er saa tiltrængt, at den maa tilvejebringes, og det erkendes endvidere, at saa maa vi have en Andelslovgivning som et nødvendigt Supplement dertil. Under disse Omstændigheder kan man ogsaa se paa Sagen saaledes, at Andelsvirksomheden under de saaledes foreliggende Forhold har at deltage i Krigsomkostningerne ved Tilvejebringelsen af en Aktielovgivning.

Det ærede 1ste Medlem for 2den Kreds (Bramsen) burde jo egentlig føle sig tilfreds med Forløbet af denne Forhandling. Det ærede Medlem udtalte, da han første Gang havde Ordet, en Frygt for, at Tanken skulde møde skæbnsvanger Modstand. Men en saadan er ikke kommen til orde. Da det ærede Medlem sidst havde Ordet, vare hans Fordringer til den særlige

Andelslovgivning jo i Grunden stemte meget ned, saaledes at jeg synes, at det ærede Medlem tør vente at se disse Fordringer honorerede. Men det ærede Medlem kan ikke undre sig over, at man fra andelsinteresseret Side ønsker Krigsomkostningerne bragte ned til det mindst mulige, og navnlig de Krigsomkostninger, der ville gøre Indgreb i Selvstyret. Dette maa han saa meget mindre undre sig over, som den højtærede Minister med Føje kunde pege paa, at ogsaa de ærede Medlemmer, der have talt om Aktieloven, søgte saa godt som muligt at værne Selvstyret i Aktieselskaberne. Ingen kan da undre sig over, at ogsaa de i Andelssagen interesserede ville værgе Selvstyret i Andelsforeningerne, som har været et saa betydningsfuldt Moment i denne Sags Vækst og Trivsel.

Det ærede 1ste Medlem for 2den Kreds henpegede paa, at Stifteren af Landets første Brugforening neppe vilde have godkendt samtlige de Former, hvorunder den Spire, han nedlagde, i Tidernes Løb har udviklet sig. Jeg har den Tro, at hvis det kunde tænkes, at Stifteren af Landets første Forbrugforening havde Adgang til nu at fælde Dom over, hvorledes denne Spire har udviklet sig, vilde Dommen komme til at lyde paa, at vel findes der Vildskud paa Andelsinstitutionens Stamme, men disse Vildskud ere for intet at regne mod Stammens livskraftige, levedygtige og sunde Grene.

Formanden: Det ærede 1ste Medlem for 2den Kreds har Ordet for en kort Bemærkning.

Bramsen: Jeg vil sige til det ærede Medlem, der nu talte (Sonne), at naar jeg brugte Ordet skæbnsvanger i Forbindelse med denne Sag, har jeg dermed villet karakterisere som skæbnsvanger, eventuelt skæbnsvanger for Aktielovgivningen, den Holdning, som Andelskongressen har indtaget i forrige Maaned, og hvorved den i Virkeligheden har afvist enhver Andelslovgivning. Og eftersom det nu indrømmes af det ærede Medlem, hvad jeg ogsaa har hævdet, og hvad Kommissionen er enig i, at vi ikke kunne faa en Aktielovgivning uden samtidig at faa en Andelslovgivning, saa vil den Modstand, der rejses fra den Side, blive skæbnsvanger for Aktieloven. Det er i denne Forbindelse, at jeg har udtalt dette Ord.

Hvad min Stilling i Gaar og i Dag angaar, vil jeg antage, at det ærede Medlem er ganske paa det rene med, at der ikke